

Vlaanderen
is milieubewust

Er zit muziek in de natuur

Andere werkfiches uit deze reeks zijn:

- 🌀 Een bloemetje voor jou, omdat ik ... Maak je eigen bloemenweide.
- 🌀 Knus en gezellig. Creëer een zithoek in je tuin.
- 🌀 Kriebel- en krabbelbeestjes. Bouw je eigen insectenhuis.
- 🌀 De natuur als gezelschap. Gezelschapsspelen met natuurlijke materialen.
- 🌀 Huisje, tuintje, boomhutje? Maak zelf een (boom)hut.
- 🌀 Tarzan, puur natuur. Maak zelf avontuurlijke speeltuigen.
- 🌀 Een huisje voor de geluksvogel. Maak zelf een nestkastje voor de koolmees.
- 🌀 Levende bouwsels. Maak zelf een wilgenhut.
- 🌀 Een tuin om van te smullen. Creëer een eetbare tuin.
- 🌀 Om van te watertanden. Aanleg van een minivijver.
- 🌀 Water brengt leven in je tuin. Aanleg van een natuurlijke vijver.
- 🌀 Joepie, het regent. Aanleg van waterspeeltjes in je eigen tuin.
- 🌀 Symbolen en fantasie. Maak zelf je totempaal.

De fiches zijn te downloaden op <http://milieueducatie.lne.be>. Klik onder het luik "thema's" op "vergroening" en klik verder op "spelen in de tuin". Je vindt er ook de contactgegevens van de provinciale NME-diensten die de fiches mee verspreiden.

Er zit muziek in de natuur...

Maak muziek met natuurlijke materialen

Er zit muziek in de natuur. Denk maar aan die mooie vogelgeluiden, het geruis van de wind door de bomen, het geritsel van afgevallen bladeren onder je voeten ... Maar ook zelf muziekinstrumenten in elkaar knutselen is een leuke bezigheid.

Geluid maken is voor vogels communicatie. De roep van vogels zorgt voor contact tussen soortgenoten en individuen van andere soorten. Hij kan agressie, angst, waarschuwing, overleg ... uitdrukken. Vogelzang (door de mannetjes) horen we vooral in het voorjaar en de vroege zomer. De vogelzang is niet alleen soortspecifiek, maar ook individueel herkenbaar: elk vogeltje zingt zoals het gebekt is. Door het zingen bakenen de mannetjes hun territorium af, lokken en paaien ze de vrouwtjes.

In deze werkfiche geven we ideeën aan ouders om samen met de kinderen muziekinstrumenten) te maken. Ook bieden we enkele leuke spelletjes aan.

Muziekstokjes met takken

Benodigheden

- snoeischaar
- een paar dikkere, korte takken
- (natuur)verf
- (boom)zaag

Aan de slag

- Zaag je stokjes tot op de juiste lengte (lengte: 30 cm, dikte: 3 cm)
- Verwijder de schors van de stokjes en schuur ze tot ze een glad oppervlak hebben
- Je kan de stokjes "puur natuur" gebruiken door ze tegen elkaar te slaan, maar je kan ze ook verven en versieren.

Fluiten op een grassprietje, schelpje of eikelnootje

Benodigheden

- grassprietje (of schelpje of eikelnootje)

Aan de slag

- Zoek een mooie, stevige grasspriet
- Zet hem vast tussen je twee duimen (als je je duimen tegen elkaar houdt, raken de boven en onderkant elkaar)
- Kijk naar je duimen: als het goed is, zie je de spriet onder en boven vast zitten, daartussen zit hij als een snaar.
- Zet je lippen midden tegen je duimen aan en blaas.

Fluiten op de eikelfluit

Benodigheden

Eikel

Aan de slag

Maak midden in de bovenkant van de rijpe eikel een gaatje (zonder dat de eikel barst). Maak het gaatje leeg met een tandenstoker. Blaas zachtjes boven het gaatje.

De natuur nabootsen

Met enkele kinderen samen kan je eens proberen enkele natuurgeluiden na te bootsen. Het gaat om volgende geluiden : een specht (tokkend geluid) – een ritselend blad (met dorre bladeren) – een muis (piepend geluid, met takjes of steentjes) – de wind (met gebladerde takken, papier) ...

Een xylofoon met water

Benodigheden

- * hoge glazen flessen
- * water
- * grote lepel

Aan de slag

- Vul de flessen met verschillende hoeveelheden water.
Hoe meer water in een fles, hoe lager het geluid zal zijn. Hoe minder water erin zit, hoe hoger het geluid zal zijn.
- Om te spelen, geef je voorzichtig een tik met de lepel tegen de flessen. Ook kan je zachtjes over de flessen heen blazen.
- Let op: omdat dit instrument van glas is, is er best een volwassene in de buurt.

Je kan het water in de flessen een kleurtje te geven door op de bodem van de flessen gekleurd crêpepapier te leggen.

Windgong 1

Benodigheden

- Stokken van verschillende lengtes
- Touw

Aan de slag

Hang stokken van verschillende lengte en dikte aan een koord. Hang dit koord horizontaal tussen twee boomtakken. Sla met een stok op de verschillende stokken van je windgong en maak je eigen lied. Hoe dikker en langer de takken, hoe lager het geluid. Hoe dunner de takken, hoe hoger.

Windgong 2

Benodigheden

- Boomschijf
- Touw
- Houten kraal
- Allerlei losse natuurlijke materialen waarvan je denkt dat ze geluid zullen maken (zoals takken, stenen, schelpen, noten...)

Aan de slag

- Maak gaten in de boomschijf.
- Door de gaten steek je touw waarmee je diverse natuurlijke materialen kan ophangen.
- Je kan ook aan de zijkant op regelmatige afstand touwtjes kleven (met het lijmpistool gaat dit vrij goed) met daaraan materialen.
- Hang nu je windgong buiten op een windig plekje...

Je kan ook van een bloempot makkelijk een windgong maken.

Volg het geluid

Iemand gaat een eind ver in het bos en maakt met zijn zelfgemaakt instrument af en toe een geluid. De spelers verplaatsen zich per twee hand in hand, naar het geluid. Alle spelers zijn geblinddoekt. Als je bij het muziekinstrument bent aangekomen, wacht je in stilte, tot iedereen de muzikspeler heeft gevonden.

Schudkoker

Benodigheden

- WC-rolletje (plastic beker, luciferdoosje, glazen potje...)
- Afhankelijk van het doosje dat je kiest, krijg je andere geluiden
- Lijm
- Allerlei losse natuurlijke materialen waarvan je denkt dat ze geluid zullen maken (zoals takjes, zaadjes, stenen, eikels, dennennaalden, noten, gedroogde erwten of bonen...)
- Losse natuurlijke (gedroogde) materialen waarmee je de schudkoker kan versieren (zoals bladen, zand, bloemen ...)

Aan de slag

Vul de kokers met de natuurlijke materialen. Plak nu de boven- en onderkant van het bekertje of rolletje dicht met gekleurd papier. Versier de koker met bladeren van de bomen, bloemen, papier of papier-maché.

Je kan ook kleine steentjes in een groot slakkenhuisje steken. Je stopt de openingen met je duimen toe en schudden maar.

Luisterronde

Iedereen gaat gedurende twee minuten met de rug tegen een boom staan, met de ogen gesloten. We luisteren naar alle geluiden die tot ons doordringen. Je kan heel dichtbij dingen horen en ook veraf. Aanhoudende geluiden kunnen soms pas na een tijdje doordringen. Iedereen kiest een geluid en samen geef je ze grafisch weer, met een voortgaande lijn en zelf gekozen symbolen die bijkomende geluiden voorstellen.

Percussie met dennenkegels

Benodigheden

Dennenkegels

Aan de slag

Voor de percussie neem je een dennenappel in elke hand (eentje met de punt omhoog en eentje met de punt omlaag) en wrijf ze ritmisch tegen elkaar. Je kan ook met een stok over de dennenappels wrijven.

Klankdecor

Iedereen staat in een kring op een afstand van 3 à 4 meter van elkaar. Je staat stevig op twee benen, de ogen gesloten. De geluiden uit de natuur rondom zorgen voor een heus klankdecor. Je kan dit klankdecor zelf nog bijschilderen door zelf geluiden die in het geheel thuishoren, te maken of te veroorzaken. De spelers trekken zich terug uit de kring om het klankdecor aan te vullen.

Geluidsbanden

Benodigheden

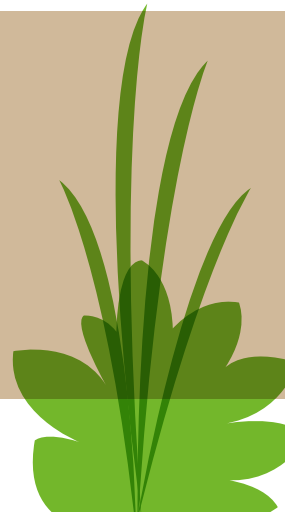
- twee houten schijven
- een mondharmonica
- een autoband met brede velgen
- drie houten paaltjes

Aan de slag

- Neem een autoband met een brede velgkant. Zaag vervolgens twee houten schijven, liefst van watervast plaat. Maak de schijven enkele centimeters groter dan de opening in de band, zodat ze later op de band bevestigd kunnen worden.
- Maak in één schijf een spleet waarin een mondharmonica wordt bevestigd. Dit wordt de onderkant van de geluidsband.
- Sla vervolgens drie paaltjes in de grond waarop deze onderkant wordt bevestigd. Bevestig de bovenplaat met vier slotbouten op de band.
- Daarna en dit is niet zo makkelijk, bevestig je met vier bouten vanuit de binnenkant de band aan de grondplaat op de paaltjes.
- Als kinderen nu over de band lopen of springen, komt er geluid uit.

Dames en heren!

Als de instrumenten klaar zijn, is het tijd voor een waar optreden. Zoek wat verkleedkleden bij elkaar en laat de kinderen oefenen. Kinderen vinden het zeer fijn ook zelf de uitnodigingen te maken, te zorgen voor wat hapjes en drank, de stoelen klaar te zetten... De ouders zullen op z'n minst gezegd vertederd zijn...

Muziek maken met groenten

We geven hier enkele ideetjes, maar probeer vooral zelf uit en experimenteer er op los.

- Prik een gaatje door een kersenspit en peuter ze met een ijzerdraadje leeg. Blaas met een strohalmpje op het gat. Het pitje zal zingen.
- Hol peentjes van verschillende lengtes uit met een holbeitel of een boortje en knutsel ze tot een 'wortelpanfluit' ineen.
- Laat kleine pompoenen drogen in de zon. Zo worden het echte samba's.
- Ook schudden met een krop sla maakt geluid.
- Wist je dat er een muziekgroep bestaat die enkel met muziekinstrumenten van groenten aan de slag gaat? Bekijk <http://www.vegetableorchestra.org> of het volgende bizarre filmpje op youtube "introduction of handmade vegetable musical instruments". De mogelijkheden zijn blijkbaar groot.

Extra tips

Werkbeschrijvingen van andere instrumenten:

Fluitje van een esdoornak: <http://www.studiof.nl/site/4p4t.asp?VolgNummer=246&InhoudID=246&Gemeente=28&Project=64&taal=1>

Fluitje van een wilgentak: <http://www.mathematische-basteleien.de/flute.htm>

Fluitje van fluitenkruid: <http://members.lycos.nl/waterhoen/fluitenkruid.html>

Fluitje van vlierhout: http://ijzertijdboerderij.web-log.nl/ijzertijdboerderij/2007/05/fluitje_maken.html

Didgeridoo uit bamboe: <http://www.didgeridooschool.nl/> en http://www.remega.nl/D_Zelfmaken.htm

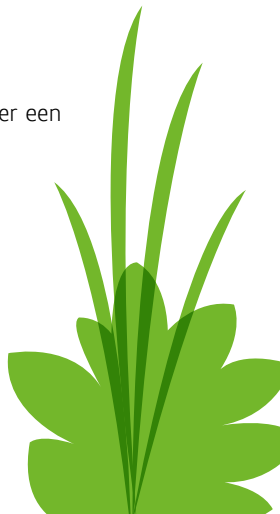
Een klepperlat: <http://www.lesidee.nl/oudedoos/thema78/instrumenten/kleplat.doc>

Een rasp: <http://www.lesidee.nl/oudedoos/thema78/instrumenten/rasp.doc>

Breng eens een bezoekje aan het klankenbos op het Provinciaal Domein Dommelhof in Neerpelt. Het klankenbos omvat een permanente collectie klankinstallaties in openlucht.

Meer info op www.musica.be

Voor ideeën, inspiratie en meer info over speelnatuur raden we aan zeker een kijkje te nemen op www.springzaad.nl, een open netwerk dat zich inzet voor meer ruimte voor kinderen en natuur.

Colofon

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en –subsidïeringen
www.milieueducatie.be

Redactie

Muriel Geldhof, met medewerking van het educatief team van
NEC de Vroente (www.devroente.be) en het NMEC de Helix (www.dehelix.be)

Opmaak

Diane De Smet

Afbeeldingen

www.springzaad.nl (cover, windgong), <http://play.powerhousemuseum.com/makedo/pdfs/clapsticks.pdf> (stokjes), onbekend (schudkokers), persoonlijk archief

Bronnen

Boek "Spelledingetjes van alledaagse spullen" - Khanna S. – 2001,
Boek "Tuinieren met gebruikte materialen" – Carlier H en de Winter E. – 2004,
Boek "Bos en spel" – Chirojeugd Vlaanderen - 1987, Boek "Buitenbenen - Handboek voor natuurvriendelijke spelen" - Inverde met steun van de Vlaamse Overheid, 2009, <http://play.powerhousemuseum.com/makedo/pdfs/clapsticks.pdf>, 366 tips voor de biodiversiteit. Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman,
Secretaris-generaal, Departement LNE

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL
info@lne.be - www.lne.be